

УДК 657.1.011.56:658

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Олександр Кундеус

Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна
ORCID: 0000-0002-2944-2588

Наталія Зарудна

Західноукраїнський
національний університет,
Тернопіль, Україна
ORCID: 0000-0002-9868-2278

Резюме. Досліджено трансформацію облікової політики вітчизняних підприємств в умовах динамічного розвитку цифрових технологій, що виступає важливим чинником підвищення ефективності управління бізнесом в умовах мінливого ринкового середовища та напруженої конкурентної боротьби. Ефективне впровадження цифрових технологій в облікову політику підприємства надає значні переваги, зокрема: зменшення обсягу ручної праці, підвищення продуктивності праці, зменшення помилок (людський фактор), вивільнення робочого часу працівників сфери обліку для виконання інтелектуальніших завдань; підвищення достовірності та оперативного опрацювання даних; контроль витрат та оптимізація ресурсів; підвищення ефективності процесів планування й управління господарською діяльністю (оптимізація бізнес-процесів, систем постачання і збуту, контроль обсягів запасів тощо) завдяки доступу до інформаційних ресурсів у режимі реального часу; підвищення прозорості господарської та управлінської діяльності; забезпечення можливості віддаленої роботи в режимі реального часу; підвищення якості внутрішньогосподарських комунікацій. Особлива увага авторів приділена питанням впровадження у облікову політику підприємств Big Data та технології Blockchain. Здійснено порівняння ефективності традиційного бухгалтерського обліку та Blockchain-обліку за такими критеріями, як: тривалість опрацювання транзакцій, вплив людського фактора, вартість проведення аудиту, обсяг доступу до фінансової інформації та забезпечення безпеки даних. Аналіз практичного досвіду провідних світових компаній підтверджує ефективність використання цифрових технологій в обліковій політиці підприємства. Визначено, що цифрова трансформація облікових процесів надає можливість автоматизувати операційні завдання, підвищити оперативність, точність та достовірність опрацювання аналітичних даних, покращити контроль за фінансовими потоками підприємства, забезпечити прозорість облікових операцій, що сприяє формуванню гнучкої та виваженої політики розвитку підприємства. Цифрові облікові системи забезпечують інтеграцію зі структурними підрозділами підприємства (відділами кадрів, продажу, виробництва, складським господарством тощо), що дозволяє оперативно отримувати інформацію та забезпечує адаптивне управління бізнес-процесами.

Ключові слова: облікова політика підприємства, цифровізація, цифрові облікові системи, бухгалтерський облік, фінансові транзакції, штучний інтелект, машинне навчання, Big Data, ERP-системи, Blockchain.

Дата надходження 07.01.2026

Дата прийняття 22.01.2026

Дата публікації 27.02.2026

UDC 657.1.011.56:658

TRANSFORMATION OF THE ACCOUNTING POLICY OF THE ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION

Oleksandr Kundeus

Ternopil Ivan Puluj National Technical
University, Ternopil, Ukraine

Nataliia Zarudna

Western Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine

Summary. The article examines the transformation of the accounting policy of domestic enterprises in the conditions of the dynamic development of digital technologies, which is an important factor in increasing the efficiency

of business management in the conditions of a changing market environment and intense competition. Effective implementation of digital technologies in the accounting policy of the enterprise provides significant advantages, in particular: reducing the volume of manual work, increasing labor productivity, reducing errors (human factor), freeing up the working hours of accounting workers to perform more intellectual tasks; increasing the reliability and efficiency of data processing; cost control and optimization of resources; increasing the efficiency of processes of planning and management of economic activity (optimization of business processes, supply and sales systems, control of inventory volumes, etc.) thanks to access to information resources in real time; increasing the transparency of economic and management activities; ensuring the possibility of remote work in real time; improving the quality of intra-economic communications. The authors paid special attention to the issues of implementation of Big Data and Blockchain technology in the accounting policy of enterprises. A comparison of the effectiveness of traditional accounting and Blockchain accounting was made based on such criteria as: the duration of transaction processing, the impact of the human factor, the cost of conducting an audit, the amount of access to financial information and ensuring data security. Analysis of the practical experience of the world's leading companies confirms the effectiveness of the use of digital technologies in the accounting policy of the enterprise. It was determined that the digital transformation of accounting processes provides an opportunity to automate operational tasks, increase the efficiency, accuracy and reliability of analytical data processing, improve control over the company's financial flows, and ensure the transparency of accounting operations, which contributes to the formation of a flexible and balanced policy of the company's development. Digital accounting systems provide integration with the structural divisions of the enterprise (departments of personnel, sales, production, warehouse, etc.), which allows for prompt receipt of information and ensures adaptive management of business processes.

Key words: *enterprise accounting policy, digitalization, digital accounting systems, accounting, financial transactions, artificial intelligence, machine learning, Big Data, ERP systems, Blockchain.*

Received 07.01.2026

Accepted 22.01.2026

Published 27.02.2026

Постановка проблеми. У контексті сучасної економічної ситуації, що характеризується значною мінливістю, напруженою конкурентною боротьбою та зростанням вартості фінансових інструментів, питання цифрової трансформації облікової політики підприємства набуває особливої актуальності та потребує ґрунтовного дослідження. На сьогодні традиційні методи ведення бухгалтерського обліку, які засновані на веденні паперових документів та ручному опрацюванні даних, вже є неефективними та не відповідають запитам бізнесу щодо зниження витрат, оперативності, забезпечення достовірності, прозорості та захисту інформації. Особливо актуальним це питання є для підприємств, що прагнуть розвитку та масштабування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання цифрової трансформації облікової політики підприємства на сьогодні доволі активно досліджують науковці, а також і практики. Забезпечення ефективності цифрового обліку в умовах сучасного бізнес-середовища, в якому оперативність і якість опрацювання інформації та прийняття виважених управлінських рішень стають визначальними факторами комерційного успіху підприємства.

Дослідженню трансформації облікової політики підприємства в умовах цифровізації присвячено наукові дослідження таких вчених, як О. Бойко [5], Т. Королук [4], О. Краузе [4; 5; 12], О. Кундеус, О. Білоус [6], Т. Талах, Н. Галянчук [11], Н. Шведа [12], В. Муравський, О. Шевчук [13], Н. Зарудна, Л. Прокіпчук [17]. Автори досліджують сучасні цифрові інструменти (хмарні обчислення, ШІ, аналітичні платформи, алгоритми машинного навчання тощо), що за умови ефективного впровадження здатні суттєво підвищити конкурентоспроможність бізнесу.

Значного розвитку в наукових колах набуло дослідження перспектив та проблем розвитку обліку в умовах використання Big Data та сучасних аналітичних інструментів, що знайшло відображення в науковому доробку С. Легенчук, О. Денисюк [7], О. Магопець, І. Рассоха, М. Яцко [8] та багатьох інших.

Особливий інтерес на сьогодні для науковців та практиків становлять питання розвитку технології Blockchain, яка насамперед активно використовується зарубіжними компаніями в багатьох сферах економіки, в тому числі в бухгалтерському обліку та

аудиті. Проблематиці можливостей упровадження Blockchain, переваг та особливостей інтеграції даної технології в облікову політику вітчизняних підприємств присвячено дослідження таких науковців, як: С. Бабінська [2], О. Бойко, О. Краузе [5], С. Скрипник, Я. Сливка, Т. Музиченко [10], О. Юрченко, Р. Савченко [15] та іншими.

Ринок цифрових технологій є надзвичайно активним і таким, що стрімко розвивається, відкриваючи перед бізнесом нові можливості та нові виклики, що потребує систематичного ґрунтовного дослідження та пошуку шляхів ефективної інтеграції вітчизняного бізнесу в цифровий простір.

Мета дослідження полягає у визначенні стану впровадження цифрових технологій в облікову політику вітчизняних підприємств та дослідженні перспективних напрямів цифрової трансформації в сфері обліку, аналізу та контролю.

Постановка завдання. Основними завданнями даного дослідження є огляд реальної ситуації щодо впровадження в облікову політику вітчизняних підприємств цифрових технологій, дослідження досвіду провідних зарубіжних компаній щодо використання хмарних технологій, ШІ, аналітичних платформ, алгоритмів машинного навчання з метою підвищення ефективності облікової політики підприємства та загалом підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Цифровізація значно впливає на розвиток економічного і соціального середовища. На сучасному етапі розвитку інформація є найціннішим ресурсом, як кажуть: «хто володіє інформацією, той володіє світом». Цифрові технології проникають у всі сфери життя. Щодо основних умов успішного переходу вітчизняного бізнесу до цифрової економіки, слід відзначити такі: розвиток фізичної інфраструктури якісного доступу до Глобальної мережі; забезпечення належного рівня комп'ютеризації підприємства (матеріально-технічне забезпечення); досягнення належного рівня цифрової грамотності персоналу вітчизняних підприємств; забезпечення належного рівня кваліфікації фахових працівників, що забезпечить можливість ефективно користуватися програмними продуктами в сфері обліку, аналізу та контролю; розвиток ІТ-індустрії в Україні; вдосконалення національної системи електронного адміністрування.

Ефективне впровадження цифрових технологій ґрунтується на активному використанні та систематичному оновленні інформаційно-комунікаційних інновацій у діяльність підприємств та генерації нових знань відповідних фахівців.

Цифровізація відкриває неймовірні можливості у сфері надшвидкого обміну даними. На сьогодні неможливо уявити якісну організацію обліку на підприємстві без доступу до Глобальної мережі. Саме Інтернет надає можливість практично миттєво передати чи отримати інформацію з інших підрозділів, від контрагентів, подавати внутрішньогосподарську (управлінську), бухгалтерську (фінансову), статистичну чи податкову звітність.

До найвагоміших переваг цифровізації обліку на підприємстві, на нашу думку, слід віднести: зменшення обсягу ручної роботи, підвищення продуктивності праці, зменшення помилок (людський фактор), вивільнення робочого часу працівників сфери обліку для виконання інтелектуальних завдань; підвищення достовірності та оперативності опрацювання даних; контроль витрат та оптимізація ресурсів; підвищення ефективності процесів планування й управління господарською діяльністю (оптимізація бізнес-процесів, систем постачання і збуту, контроль обсягів запасів тощо) завдяки доступу до інформаційних ресурсів у режимі реального часу; підвищення прозорості господарської та управлінської діяльності; забезпечення можливості віддаленої роботи в режимі реального часу; підвищення якості внутрішньогосподарських комунікацій.

Цифрові програмні продукти, такі, як ERP-системи та хмарні платформи, забезпечують можливість інтеграції облікових процесів із управлінськими функціями, що дозволяє суттєво знизити операційні втрати й оптимізувати бізнес-процеси.

Практичним досвідом провідних компаній доведено, що застосування Big Data забезпечує можливість значно підвищити конкурентоспроможність бізнесу. Мета використання Big Data залежить від сфери застосування. В загальному розумінні Big Data – це великі масиви неструктурованих даних, які неможливо якісно опрацювати традиційними методами. Основними цілями використання Big Data є такі:

- підвищення якості та оперативності управлінських процесів – Big Data надає можливість збирати, опрацьовувати та аналізувати велику кількість неструктурованої інформації;

- розвиток нових продуктів – Big Data надає можливість аналізувати й прогнозувати зміни ринку та потреби споживачів, що дозволяє на випередження визначати потреби споживачів та задовольняти попит виведенням на ринок нових продуктів і послуг;

- підвищення маржі та прибутковості підприємства – досягається за допомогою оптимізації бізнес-процесів, зменшення витрат та раціонального використання ресурсів [5, с. 41].

Використання Big Data та сучасних аналітичних інструментів надає можливість здійснення точного та оперативного прогнозування фінансових результатів, виявлення ризиків та оперативного розроблення антикризових заходів, визначення перспективних векторів розвитку бізнесу.

В загальному слід зазначити, що застосування Big Data має значний потенціал до покращення облікової політики підприємства:

- підвищення достовірності та оперативності виконання фінансової звітності – автоматизація рутинних повторюваних завдань; підвищення якості та швидкості аналізу фінансових показників, формування детальних звітів;

- виявлення та попередження про можливе шахрайство - моніторинг транзакцій у режимі реального часу, виявлення потенційного шахрайства; алгоритми машинного навчання можуть здійснити аналіз даних за значний період часу для виявлення патернів шахрайства;

- бюджетування та прогнозування – підвищення ефективності планування бюджету сприяє прогнозування фінансових результатів та аналіз змін ринку;

- управління ризиками – аналіз великих масивів даних дозволяє ефективніше виявляти та оцінювати потенційні ризики, що надає можливість вчасно розробити антикризові заходи з метою запобігання, усунення або пом'якшення негативних наслідків;

- обґрунтоване ухвалення управлінських рішень.

Колектив авторів у складі Магопець О. А., Рассоха І. В., Яцко М. В., визначають такі основні напрями застосування Big Data в обліковій політиці підприємства для прийняття стратегічних рішень:

- збір та опрацювання інформації – застосування Big Data надає можливість ефективно опрацьовувати великі масиви даних, наприклад, такі, як, фінансові транзакції, витрати, результати інвентаризації та інші. Така інформація забезпечує підприємство цінними даними;

- аналітичні інструменти – забезпечують можливість здійснення глибокого аналізу фінансових даних (наприклад, прогнозування платіжних потоків, аналіз раціональності витрат, виявлення патернів і трендів);

- прогнозування й стратегічне планування – аналіз даних дозволяє якісно прогнозувати майбутні фінансові результати і ризики. Така інформація надає можливість приймати обґрунтовані стратегічні рішення щодо розвитку бізнесу, оптимізації витрат, інвестування та інше;

- виявлення шахрайства та ризиків – аналіз даних дозволяє виявляти нестандартні (підозрілі) транзакції, потенційні шахрайські схеми, фінансові аномалії. Такі заходи знижують ризики і сприяють підвищенню фінансової безпеки;

- оптимізація оподаткування – зниження податкових ризиків та оптимізація податкових платежів [8, с. 98].

Попри значні переваги використання Big Data в обліковій політиці підприємства слід звернути увагу на той факт, що впровадження цифрових технологій потребує адаптації бізнесу:

- необхідність забезпечення належного рівня кваліфікації фахівців з обліку – потребує забезпечення належного рівня підготовки у сфері аналітики та цифрової грамотності;

- розвиток IT-інфраструктури – доцільним є забезпечення оптимального рівня розвитку IT-інфраструктури, який би був економічно виправданим та сприяв підвищенню якості процесу прийняття управлінських рішень;

- необхідність інтегрувати Big Data в облікову політику підприємства;

- формування системи захисту інформації – забезпечення системи раннього виявлення та прогнозування внутрішніх і зовнішніх загроз у режимі реального часу [7, с. 184–196].

Процеси опрацювання даних суттєво оптимізуються при впровадженні таких цифрових технологій, як хмарні обчислення, ШІ, аналітичні платформи, алгоритми машинного навчання тощо. Такі інноваційні рішення забезпечують безперервний збір та автоматичне оновлення облікових даних у режимі реального часу, що забезпечує їх максимальну достовірність та актуальність для прийняття управлінських рішень. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє автоматизувати розрахунки, перевіряти достовірність та актуальність інформації за чітко встановленими алгоритмами, з мінімальними затратами часу формувати звіти у відповідності зі встановленими стандартами. Цифрові облікові системи забезпечують інтеграцію з відділами кадрів (відділами персоналу), продажу, виробництва, складським господарством, що дозволяє оперативно отримувати інформацію з усіх структурних підрозділів підприємства. Така інтеграція забезпечує оперативне та адаптивне управління бізнес-процесами на підприємстві. Цифрова архітектура облікової моделі забезпечує інтеграцію всіх облікових операцій в єдину систему управління. Такий ефект досягається зокрема завдяки впровадженню ERP-системи, яка дозволяє централізувати опрацювання інформації (рис. 1) та уніфікувати доступ до неї.

Рисунок 1. Модулі облікової ERP-системи підприємства

Джерело [11].

Прогресивним для розвитку підприємства є інтеграція в облікову політику підприємств хмарних платформ, які забезпечують можливість опрацювання та зберігання на віддалених серверах великих масивів облікових даних. Такий підхід дозволяє уникнути значних витрат на розвиток, оновлення та підтримку ІТ-інфраструктури, забезпечити безпеку даних та можливість віддаленого доступу. Крім того, хмарні технології дозволяють за необхідності швидко масштабувати ресурси або навпаки, зменшити їх обсяги, тобто забезпечується можливість уникнення зайвих витрат.

Особливу увагу слід звернути на той факт, що в нинішній час інформація стала значно доступнішою, з кожним роком зростає потреба підприємств в аналізі все більших обсягів даних, відповідно й виникає необхідність їх опрацювання в оптимальний спосіб. Вирішенням цієї проблеми можуть бути автоматизовані технології машинного навчання із вбудованими механізмами штучного інтелекту (ШІ). Машинне навчання вперше з'явилося ще у 1950 р., коли програмісти змогли навчити машину грати в шахи. З того часу можливості та швидкість ШІ розвиваються з неймовірною швидкістю [16].

Можливість якісно здійснювати аналіз великих масивів даних дозволяє підприємствам не лише оптимізувати облікові операції, але й на основі отримання повної, достовірної й оперативної інформації удосконалити систему стратегічного управління. Здатність опрацьовувати великі масиви даних, особливо якщо мова про великі масиви неструктурованих даних, є значною конкурентною перевагою підприємства так як надає йому можливість оперативно здійснювати глибоке прогнозування та оцінювання ризиків. Такий підхід забезпечує можливість оперативно реагувати на зміни ринкового середовища, визначати фінансові тренди та оперативно адаптовувати облікову політику.

Використання ШІ надає можливість обліковій системі самостійно навчатися та генерувати рекомендації для вдосконалення фінансової стратегії підприємства [11; 12].

Особлива увага як науковців, так і практиків, на сьогодні прикута до питання впровадження в облікову політику підприємства технологій Blockchain, яка свого часу була розроблена для забезпечення безпеки криптовалют. Blockchain – це розподілена база даних, що зберігає впорядкований ланцюжок записів (блоків), що постійно збільшується, кожен блок фіксується часовою позначкою в хронологічній послідовності. Blockchain дозволяє організувати обмін інформацією в межах бізнес-мережі. Застосування Blockchain в обліку здатне забезпечити прозорість, автоматизацію фінансових процесів та захист даних. Основною перевагою Blockchain є його незмінність, тобто будь-які записи у розподіленому реєстрі є постійними, видаляти чи змінювати ланцюжок без консенсусу з боку мережі неможливо. Технологію Blockchain можна використовувати для створення незмінного або безстрокового реєстру для відстеження замовлень, платежів, рахунків та інших транзакцій. Застосування Blockchain знижує рівень маніпуляцій із фінансовими звітами. Технологія надає можливість фіксувати кожен фінансову операцію, формуючи достовірний та прозорий ланцюг транзакцій. Забезпечення такого рівня контролю є надзвичайно важливим для підприємств, які мають грантове фінансування, працюють за державними контрактами або ж залучають міжнародну допомогу, адже застосування Blockchain формує впевненість партнерів у відсутності зловживань та цільовому використанні коштів.

Для формування, аналізу й передавання фінансових даних в електронному вигляді застосовується інтеграція Blockchain з XBRL. Фреймворк (програмний каркас) забезпечує інтеграцію Blockchain з XBRL та дозволяє розподілити вміст фінансової звітності через децентралізовану мережу, забезпечуючи збереження надійності даних. Транзакція фіксується автоматично, кожен запис у ній є перевіреним і захищеним від внесення змін [10].

Особливо цінним для забезпечення безпеки даних є той факт, що Blockchain застосовує систему потрійного запису, тобто до традиційних дебету і кредиту додається запис у розподіленому реєстрі, який мають можливість перевірити всі учасники процесу.

Прогресивним для покращення облікової політики підприємства є також використання смарт-контрактів. Смарт-контракт – це автоматизована програма, що зберігається в Blockchain і на основі попередньо заданих умов самостійно виконує транзакції. Смарт-контракт створюється за допомогою коду, який активує дії в разі виконання попередньо передбачених умов. Концепція смарт-контракт започаткував американський фахівець із комп'ютерних наук і юрист Нік Сабо у 1994 р., який презентував його як цифровий протокол, що автоматично забезпечує виконання угоди [14]. Смарт-контракти усувають потребу в посередниках для широкого діапазону процесів. Завдяки таким новаціям підвищується ефективність, знижуються витрати та зростає довіра зацікавлених осіб. Смарт-контракти можуть автоматично оновлювати дані у фінансовій звітності, реєструвати фінансові події та здійснювати контроль виконання фінансових зобов'язань. Корисним ефектом від використання смарт-контрактів є заощадження часу на складання фінансової документації, суттєве зменшення ризику людських помилок, зниження витрат на ведення бухгалтерського обліку. Для підтвердження ефективності Blockchain-обліку у порівнянні з традиційним бухгалтерським обліком скористаємось таблицею, запропонованою О. А. Юрченко та Р. В. Савченко [15, с. 271] (табл. 1).

Таблиця 1. Порівняння ефективності традиційного бухгалтерського обліку та Blockchain-обліку

<i>Критерії</i>	<i>Ведення традиційного бухгалтерського обліку</i>	<i>Ведення Blockchain-обліку</i>
Тривалість опрацювання транзакцій	Кілька годин – кілька днів	Миттєво
Вплив людського фактора	Високий ризик людських помилок і зловживань	Мінімальний
Вартість проведення аудиту	Складність перевірки зумовлює високу вартість	Значно нижча завдяки забезпеченню прозорості даних
Обсяг доступу до фінансової інформації	Локальний	Глобальний, децентралізований
Рівень забезпечення безпеки даних	Доволі низький	Високий

Упровадження технології Blockchain на підприємстві має певні складності, до яких слід віднести: в сучасних умовах кризи електропостачання – це нестабільність постачання електроенергії та перебої Інтернет-зв'язку, що може ускладнити доступ до Blockchain-мережі; відсутність нормативно-правової регламентації ведення бухгалтерського обліку на базі Blockchain. Слід зазначити, що на сьогодні і на міжнародному рівні не сформовано єдиних універсальних норм та загальновизнаних стандартів законодавчого врегулювання використання технології Blockchain [3, с. 73]; недостатній рівень цифрової грамотності бухгалтерів; небажання персоналу переходити на цифрові технології, небажання здобувати нові знання, скептицизм; автоматизація облікових процесів на підприємстві зменшує потребу в кількості персоналу; необхідність забезпечення належного рівня технологічної інфраструктури; недостатня кількість користувачів, адже ефективність Blockchain безпосередньо залежить від кількості його користувачів [10]; необхідність у певних випадках досягати консенсусу між значною кількістю учасників.

Застосування Blockchain має значні перспективи. США є одним з лідерів застосування Blockchain при здійсненні фінансових операцій. Компанія IBM розробила цифрову платформу для виявлення шахрайства при здійсненні фінансових операцій –

IBM Safer Payments використовує ШІ та машинне навчання для здійснення аналізу транзакцій у режимі реального часу. Основними функціональними перевагами платформи є:

- застосування ШІ та машинного навчання – IBM Safer Payments самостійно аналізує та вживає заходи протидії виявленим шахрайським схемам;
- перевірка транзакції здійснюється в режимі реального часу, перевірка триває протягом мілісекунд, що дозволяє не уповільнюючи роботи оперативно блокувати підозрілі транзакції;
- мінімізація помилок – удосконалені алгоритми й точне профілювання клієнтів дозволяє значно зменшити кількість посилок;
- IBM Safer Payments адаптоване до безшовної взаємодії з внутрішньою ІТ-інфраструктурою установи;
- IBM Safer Payments є мультиканальною і підтримує онлайн, мобільні, карткові та інші канали, що забезпечує єдине середовище моніторингу [1].

Слід зазначити, що наразі основним напрямом застосування платформи IBM Safer Payments є банківська сфера.

Технологія Blockchain активно впроваджується і в сферу аудиту, вона сприяє полегшенню та підвищенню якості процедури проведення аудиту, так як всі потрібні аудиторам дані є доступними в режимі реального часу. Підтвердженням цього є той факт, що провідні аудиторсько-консалтингові компанії «великої четвірки» (PwC, Deloitte, Ernst & Young (EY), KPMG) пропонують інноваційні програмні продукти, засновані на технології Blockchain. Основою для автоматизованих аудиторських перевірок активів, капіталу, зобов'язань та інтелектуальних контрактів став проєкт «Аналізатор блокчейну», запущений компанією E&Y у 2018 р. з метою моніторингу транзакцій в Blockchain. Перевагою застосування «Аналізатора блокчейну» є те, що він дозволяє аудиторам зберігати максимальний обсяг інформації по операціях з численних блокчейнів та на основі даної інформації здійснювати порівняльний аналіз для виявлення сумнівних (нетипових) транзакцій [2].

Державний реєстр компаній Естонії, лідера цифрової трансформації, вже інтегрований з Blockchain. Це надає можливість автоматично оновлювати бухгалтерську інформацію та спрощує і робить прозорішою взаємодію бізнесу з державними органами [10].

Інтеграція технології Blockchain у бухгалтерський облік дозволить повністю автоматизувати процес аудиту, що дасть можливість забезпечити безпеку клієнтів, убезпечити бухгалтерські записи.

Для покращення ефективності облікової політики підприємства корисним може бути токенизація активів із використанням технології Blockchain, сутність якої полягає у перетворенні прав на будь-який вид активів у цифровий токен на Blockchain. Токен – це цифровий ключ (жетон), що використовується для ідентифікації, безпечного доступу до ресурсів або представлення певних прав чи активів. Практична цінність токенизації активів полягає у скороченні потреби у посередниках у процесі торгівлі традиційними активами, дозволяє швидко передавати право власності та автоматично фіксувати зміни, тим самим забезпечуючи прозорість операції [10; 13].

Для підвищення прозорості, скорочення витрат та автоматизації фінансових транзакцій корисним буде також використання додатку в сфері децентралізованих фінансів DeFi. Основною перевагою даної платформи є можливість здійснювати транзакції, не вдаючись до послуг посередників.

Як і будь-яке нововведення, впровадження Blockchain у аудит має ряд переваг та недоліків. До основних переваг слід віднести: зведення ризику втрати та витоку інформації до мінімуму; зникнення потреби перевіряти паперові документи;

заощадження часу та коштів для замовника аудиторської перевірки; перевірка документів на відповідність нормативам здійснюється значно швидше; забезпечення високої якості інформації, прозорості, надійності та оперативне виявлення недобросовісних операцій; децентралізація, за якої відсутній єдиний центр накопичення інформації, дозволяє краще протистояти хакерським атакам; забезпечення ознайомлення з результатами перевірки в режимі реального часу.

Основними недоліками, на нашу думку, є: автоматизація процесу перевірки знижує роль аудитора; високий рівень ризику щодо процесу оцифрування документів; значні витрати на придбання програмного забезпечення та відповідної техніки; відсутність нормативно-правової бази щодо врегулювання питань використання технології Blockchain [2].

Україна має значні перспективи щодо впровадження Blockchain в сферу бухгалтерського обліку. Значні переваги матиме інтеграція технології Blockchain в державні реєстри фінансової звітності, насамперед це призведе до підвищення прозорості та довіри до фінансової системи, а також спростить взаємодію з податковими органами, підвищить ефективність якості контролю за господарськими операціями та сформує сприятливі умови для інвестування.

Колектив авторів у складі О. А. Юрченко та Р. В. Савченко у своїй науковій публікації звертають увагу на складності законодавчого врегулювання питання впровадження технології Blockchain. Основними проблемами недостатнього врегулювання інтеграції Blockchain в бухгалтерський облік автори визначають:

- новизну технології, що ускладнює формування сталого та повноцінного законодавчого врегулювання;
- потребу у фахівцях з різних сфер – регулювання питань упровадження Blockchain потребує залучення фахівців з інформаційних технологій, права, економіки;
- значну складність становить відсутність стандарту ведення бухгалтерського обліку на міжнародному та національному рівнях. На сьогодні не існує єдиного стандарту для регулювання технології Blockchain, що суттєво ускладнює розроблення національної законодавчої бази [15, с. 272].

Особливу складність становить той факт, що розподілені реєстри не мають чітко визначеної локації та центрального адміністрування, адже Blockchain функціонує в глобальному просторі та не обмежений територіальними кордонами. Відповідно питання законодавчого врегулювання відповідальності становлять особливу складність і є такими, що потребують узгоджених міжнародних угод і домовленостей для створення міжнародних нормативних стандартів. Також законодавчого врегулювання на міжнародному рівні потребують такі питання, як захист інформації та аутентифікація юридичних осіб.

Законодавча база використання смарт-контрактів повинна містити юрисдикції щодо врегулювання загальних питань і питань, що пов'язані з міжнародною торгівлею, таких, як територіальність та відповідальність. Важливо враховувати, що сторони смарт-контракту можуть мати різне місцезнаходження та підпадати під різні закони у своїх юрисдикціях. Щодо сумлінного виконання обов'язків у смарт-контрактах, то слід враховувати, що в такому контракті учасниками є не лише сторони контракту, але й розробник смарт-контракту (тобто програміст) та сховище контракту. Тобто окрім звичних сторін контракту, що за певних умов можуть бути визнані порушниками, також є ймовірність того, що сам контракт може містити помилки в коді або в проектуванні [3, с. 76].

За результатами опрацювання наукового доробку щодо відмінних рис законодавчого врегулювання ведення бухгалтерського обліку традиційним способом та за допомогою технології Blockchain можна сформулювати певні узагальнення, які представлені в табличній формі (табл. 2).

Таблиця 2. Порівняння вимог щодо врегулювання певних аспектів ведення бухгалтерського обліку в традиційний спосіб та на основі технології Blockchain

<i>Критерії</i>	<i>Традиційна форма</i>	<i>На основі Blockchain</i>
Форма зберігання даних	Паперова або електронна	Розподілений реєстр
Умова підтвердження транзакції	Наявність підпису, печатки	Наявність криптографічного підпису
Зберігання	Первинні документи й облікові реєстри, які пройшли опрацювання, бухгалтерські та інші звіти зберігаються в централізованих архівах підприємства	Децентралізоване зберігання в Blockchain
Аудит	Традиційні процедури проведення аудиту	Розроблення та впровадження системи аудиту з використанням технології Blockchain

Узагальнено та доповнено авторами на основі [4; 5; 15].

В Україні, як і в багатьох інших країнах, процес упровадження в практику цифрових технологій знаходиться лише на початковій стадії. Важливим кроком до законодавчого врегулювання даного питання стала розробка проєкту Закону України «Про віртуальні активи» [9]. Даний законопроект орієнтований на врегулювання прав та обов'язків учасників ринку віртуальних активів та визначення засад державної політики у сфері обігу віртуальних активів.

Висновки. Проведене дослідження свідчить, що цифрові технології здатні значно підвищити якість облікової політики підприємства та прийняття стратегічних рішень. Застосування цифрових технологій дозволяє не лише підвищити достовірність, оперативність облікових операцій та оптимізувати процеси управління ризиками, але й відстежувати та прогнозувати зміни ринкового середовища, поведінку споживачів, визначати тренди, працювати на випередження.

Хмарні технології, машинне навчання та ШІ є перспективними інструментами трансформації бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Порівняльний аналіз традиційних методів ведення бухгалтерського обліку та методів із застосуванням цифрових технологій підтверджує, що останні є значно ефективнішими за такими критеріями, як швидкість опрацювання транзакцій, рівень безпеки, забезпечення прозорості й достовірності, витрати часу на опрацювання інформації та забезпечення доступності фінансових даних.

Попри знані переваги впровадження цифрових технологій на практиці існує і ряд перешкод, які суттєво гальмують даний процес, зокрема це: відсутність належного законодавчого регулювання, скептичне ставлення персоналу, потреба в забезпеченні належного рівня кваліфікації персоналу та висока вартість упровадження.

Conclusions. The conducted research shows that digital technologies are able to significantly improve the quality of the company's accounting policy and strategic decision-making. The use of digital technologies allows not only to increase the reliability, efficiency of accounting operations and optimize risk management processes, but also to monitor and forecast changes in the market environment, consumer behavior, determine trends, and work ahead of schedule.

Cloud technology, machine learning and AI are promising tools for transforming accounting and financial reporting. A comparative analysis of traditional accounting methods and methods using digital technologies confirms that the latter are much more effective in terms of such criteria as the speed of transaction processing, the level of security, ensuring transparency and reliability, spending time on information processing and ensuring the availability of financial data.

Despite the well-known advantages of implementing digital technologies in practice, there are a number of obstacles that significantly slow down this process, in particular: the lack of proper legislative regulation, the skeptical attitude of the staff, the need to ensure the appropriate level of qualification of the staff and the high cost of implementation.

Список використаних джерел

1. Антифрод-рішення з доведеною ефективністю: як IBM Safer Payments працює в європейському банку. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2025/10/15/160117962/> (дата звернення: 02.01.2026).
2. Бабінська С. Я. Технологія блокчейн в аудиті: сучасний стан та перспективи застосування. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 36. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-26>.
3. Жорняк А. Законодавче (правове) регулювання технології блокчейн. Сучасні виклики та міжнародний досвід. *Відкрита наука та інновації*. 2024. № 1. С. 73–87. Doi: <http://doi.org/10.62405/osi.2024.01.06>.
4. Королюк Т., Краузе О. Первинні документи в бухгалтерському обліку підприємства в умовах цифрової економіки. Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія /за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2024. С. 26–25. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506> (дата звернення: 05.01.2026).
5. Краузе О., Бойко О. Роль хмарних технологій в удосконаленні обліково-аналітичних процесів. Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія /за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2024. С. 36–45. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506> (дата звернення: 05.01.2026).
6. Кундеус О., Білоус О. Трансформація бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 84. № 4. С. 56–61. Doi: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.056.
7. Легенчук С. Ф., Денисюк О. М. Перспективи та проблеми розвитку обліку в умовах використання Big Data. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. № 3 (53). С. 14–20. Doi: [https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3\(53\)-14-20](https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-14-20).
8. Магопєць О. А., Рассоха І. В., Яцко М. В. Застосування Big Data та аналітики в бухгалтерському обліку для прийняття стратегічних рішень. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 6. С. 96–99. Doi: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.6.20>.
9. Про віртуальні активи: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 15. ст. 51., редакція від 15.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 07.01.2026).
10. Скришник С., Сливка Я., Музиченко Т. Блокчейн-технології в бухгалтерії: нові підходи до забезпечення прозорості та надійності фінансової звітності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 66. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-34>.
11. Талах Т. А., Голячук Н. В. Цифровізація обліку для забезпечення ефективного розвитку бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 71. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-12>.
12. Шведа Н., Краузе О. Трансформація бізнес-моделей в умовах цифрової економіки. *Соціально-економічні проблеми і держава* (електронний журнал). 2023. Вип. 1 (28). С. 86–94. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23snmute.pdf> (дата звернення: 03.01.2026).
13. Шевчук О., Муравський В. Блокчейн та електронні трансакції в обліку. *Вісник економіки*. 2023. Вип. 3. С. 212–237. Doi: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.212>.
14. Що таке смарт-контракти на блокчейні? 4 реальні приклади використання. URL: <https://www.kraken.com/uk/learn/what-are-smart-contracts> (дата звернення: 06.01.2026).
15. Юрченко О. А., Савченко Р. В. Роль і місце блокчейн-технологій для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. *Економічний простір*. 2025. № 198. С. 269–274. Doi: <https://doi.org/10.30838/EP.198.269-274>.
16. Як машинне навчання може бути використано сьогодні та в майбутньому. URL: <https://pnn.com.ua/blog/detail/how-machine-learning-can-be-used-today-and-in-the-future> (дата звернення: 04.01.2026).
17. Muravskiy V., Zarudna N., Muravskiy V., Prokipchuk L. (2024). Accounting in the new generation society and Industry 5.0. *Herald of Economics*. No. 2. P. 177–194. Doi: 10.35774/visnyk2024.02.177.

References

1. Antyfrogd-rishennia z dovedenoiu efektyvnistiu: yak IBM Safer Payments pratsiuiє v yevropeiskomu banku [Anti-fraud solutions with proven effectiveness: how IBM Safer Payments works in a European bank]. Available at: <https://minfin.com.ua/ua/2025/10/15/160117962/> (accessed: 2 January 2026).
2. Babinska S. Ya. (2022) Tekhnolohiia blokchein v audyti: suchasnyi stan ta perspektyvy zastosuvannia [Blockchain technology in auditing: current state and prospects for application]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society], vol. 36. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-26>.
3. Zhorniak A. (2024) Zakonodavche (pravove) rehuliuвання tekhnolohii blokchein. Suchasni vyklyky ta mizhnarodnyi dosvid [Legislative (legal) regulation of blockchain technology. Modern challenges and international experience]. *Vidkryta nauka ta innovatsii* [Open Science and Innovation], no. 1, pp. 73–87. Doi: <http://doi.org/10.62405/osi.2024.01.06>.
4. Koroliuk T., Krauze O. (2024). Pervynni dokumenty v bukhgalterskomu obliku pidpriemstva v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Primary documents in the accounting of the enterprise in the conditions of the digital

- economy]/ Transformatsiia biznesu dlia staloho maibutnoho: doslidzhennia, tsyfrovizatsiia ta innovatsii: monohrafiia [Business transformation for a sustainable future: research, digitalisation and innovation: a monograph] /za red. d.e.n., prof. O. A. Sorokivskoi. Ternopil: FOP Palianytsia V. A., pp. 26–25. Available at: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506> (accessed: 5 January 2026).
5. Krauze O., Boiko O. (2024) Rol khmarnykh tekhnolohii v udoskonalenni oblikovo-analitychnykh protsesiv [The role of cloud technologies in improving accounting and analytical processes]/ Transformatsiia biznesu dlia staloho maibutnoho: doslidzhennia, tsyfrovizatsiia ta innovatsii: monohrafiia [Business transformation for a sustainable future: research, digitalisation and innovation: a monograph] /za red. d.e.n., prof. O. A. Sorokivskoi. Ternopil: FOP Palianytsia V. A., pp. 36–45. Available at: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506> (accessed: 5 January 2026).
  6. Kundeus O., Bilous O. (2023) Transformatsiia bukhhalterskoho obliku v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Transformation of accounting in the conditions of the digital economy]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk [Galician economic journal]*, vol. 84, no. 4, pp. 56–61. Doi: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.056.
  7. Lehenchuk S. F., Denysiuk O. M. (2023) Perspektyvy ta problemy rozvytku obliku v umovakh vykorystannia Big Data [Prospects and problems of accounting development in the conditions of using Big Data]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu [Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis]*, no. 3 (53), pp. 14–20. Doi: [https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3\(53\)-14-20](https://doi.org/10.26642/pbo-2022-3(53)-14-20).
  8. Mahopets O. A., Rassokha I. V., Yatsko M. V. (2024) Zastosuvannia Big Data ta analytyky v bukhhalterskomu obliku dlia pryiniattia stratehichnykh rishen [Application of Big Data and analytics in accounting for strategic decision-making]. *Ekonomika. Finansy. Pravo [Economics. Finance. Law]*, no. 6, pp. 96–99. Doi: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.6.20>.
  9. Pro virtualni aktyvy: Zakon Ukrainy [On virtual assets: Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]*. 2023. No. 15, redaktsiia vid 15.11.2024 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (accessed: 7 January 2026).
  10. Skrypnyk S., Slyvka Ya., Muzychenko T. (2024) Blokchein-tekhnolohii v bukhhalterii: novi pidkhody do za-bezpechennia prozorosti ta nadiinosti finansovoi zvitnosti [Blockchain technologies in accounting: new approaches to ensuring transparency and reliability of financial reporting]. *Ekonomika ta suspilstvo [Economy and society]*, vol. 66. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-34>.
  11. Talakh T. A., Holiachuk N. V. (2025) Tsyfrovizatsiia obliku dlia zabezpechennia efektyvnoho rozvytku biznesu [Digitization of accounting to ensure effective business development]. *Ekonomika ta suspilstvo [Economy and society]*, vol. 71. Doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-12>.
  12. Shveda N., Krauze O. (2023) Transformatsiia biznes-modelei v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Transformation of business models in the conditions of the digital economy]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava (elektronnyi zhurnal) [Socio-economic problems and the state (electronic magazine)]*, vol. 1 (28), pp. 86–94. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23snmute.pdf> (accessed: 3 January 2026).
  13. Shevchuk O., Muravskiy V. (2023) Blokchein ta elektronni transaktsii v obliku [Blockchain and electronic transactions in accounting]. *Visnyk Ekonomiky [Bulletin of Economics]*, vol. 3, pp. 212–237. Doi: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.212>.
  14. Shcho take smart-kontrakty na blokcheini? 4 realni pryklady vykorystannia [What are blockchain smart contracts? 4 real examples of use]. Available at: <https://www.kraken.com/uk/learn/what-are-smart-contracts> (accessed: 6 January 2026).
  15. Yurchenko O. A., Savchenko R. V. (2025) Rol i mistse blokchein-tekhnolohii dlia vedennia bukhhalterskoho obliku ta skladannia finansovoi zvitnosti [The role and place of blockchain technologies for accounting and financial reporting]. *Ekonomichni prostir [Economic space]*, no. 198, pp. 269–274. Doi: <https://doi.org/10.30838/EP.198.269-274>.
  16. Yak mashynne navchannia mozhe buti vykorystano sohodni ta v maibutnomu [How machine learning can be used today and in the future]. Available at: <https://pnn.com.ua/ua/blog/detail/how-machine-learning-can-be-used-today-and-in-the-future> (accessed: 4 January 2026).
  17. Muravskiy V., Zarudna N., Muravskiy V., Prokipchuk L. (2024) Oblik v suspilstvi novoji generaciji ta Industriji 5.0. [Accounting in the new generation society and Industry 5.0]. *Visnyk ekonomiky [Herald of Economics]*, no. 2, pp. 177–194. Doi: [10.35774/visnyk2024.02.177](https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.177).